

Postup školy při přijímání, vzdělávání a hodnocení žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ) = žáků cizinců

Přijetí žáků cizinců do základní školy

Všichni cizinci, pokud pobývají na území ČR, mají přístup k základnímu vzdělávání za stejných podmínek jako občané ČR bez ohledu na to, z jaké země pocházejí. Povinná školní docházka se vztahuje na všechny cizince. Pro posouzení spádovosti platí stejné podmínky jako pro občany ČR. Předpokladem pro přijetí je nenaplněná kapacita školy. Škola určí zodpovědnou osobu, která bude ve spolupráci s třídním učitelem koordinovat všechny kroky směřující k bezproblémovému zařazení žáka cizince do vzdělávacího procesu a podporovat odstraňování jazykových bariér organizováním kurzů „Jazykové přípravy cizinců“.

a) Dokumenty k přijetí

- cestovní pas žáka i rodičů
- rodný list
- údaje o trvalém či přechodném bydlišti
- doklad o rodném čísle
- doklady o předchozím vzdělávání

b) Zařazení žáka s OMJ do třídy

- přijímací pohovor za účasti vedení školy, žáka a jeho zákonného zástupce, případně tlumočnicka je zdrojem získání důležitých informací o žákovi
- žák je zařazen do odpovídajícího ročníku a třídy - maximálně o jeden rok níže
- třídní učitel informuje žáky o příchodu nového žáka cizince do třídy, vybere třídního patrona, seznámí nového žáka se školním prostředím a s celkovým chodem školy
- dále je provedena třídním učitelem, vyučujícími českého jazyka a matematiky jazyková diagnostika zaměřená na míru znalosti vyučovacího jazyka a zjištěné údaje jsou zaznamenány do formuláře Úvodní zjištění znalostí z matematiky a českého jazyka, který je založen do spisu žáka
- po zjištění úrovně znalostí a schopností komunikace s žákem je mu třídním učitelem v součinnosti s ostatními pedagogy vypracován Plán pedagogické podpory (PLPP) - pro lepší srozumitelnost a pochopení je osnova plánu zákonnému zástupci předána v rodném jazyce
- pokud podpůrná opatření prvního stupně nejsou dostačující, je plán pedagogické podpory vyhodnocen po třech měsících od jeho sestavení
- jsou-li nastavená podpůrná opatření vyhovující, provede vyhodnocení plánu třídní učitel v součinnosti s ostatními vyučujícími žáka jednou za pololetí školního roku
- pokud nedošlo k naplnění stanovených cílů, doporučí škola zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení a nadále poskytuje podpůrná opatření 1. stupně do doby, kdy získá doporučení školského poradenského zařízení

c) Cíle vzdělávání žáků s OMJ

- v oblasti sociální: dopomoc při zařazení do kolektivu vrstevníků, zvyšování osobního sebevědomí, vést k pozitivnímu sebepojetí
- v oblasti vzdělání se zaměřit pouze na základní znalosti a dovednosti, respektování agramatismů při vyjadřování, postupný rozvoj jazykových struktur a aktivní i pasivní slovní zásoby ve vyučovacích předmětech, aby se mohl žák - cizinec postupně zapojit do výuky na stejných tématech jako třída
- integrační proces - začlenění žáka - cizince do výchovně-vzdělávacího procesu a školního (třídního) prostředí, výběr tutora z řad spolužáků, který pomáhá s orientací ve škole, spolužáků – patronů; respekt k sociokulturní odlišnosti, posilování postavení žáka - cizince ve skupině - dopomoc v zapojování do činností třídního kolektivu, a do činností, ve kterých je žák – cizinec úspěšný
- organizace výuky - v zasedacím pořádku umístit žáka - cizince do přední lavice co nejbliže k vyučujícímu (pokud je to přínosné), zapojovat do skupinových prací a práce ve dvojicích; práce se slovníkem - internetem; výklad spojovat s vizualizací a možnostmi praktické aplikace, práce s jednotnými a stálými instrukcemi

d) Hodnocení žáků s OMJ

- při hodnocení žáků, kteří nejsou státními občany České republiky a plní zde povinnou školní docházku, se dosažená úroveň znalosti českého jazyka považuje za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka
- výsledky vzdělávání žáka – cizince jsou hodnoceny zejména ve vztahu dosažené úrovně osvojení českého jazyka k očekávaným výstupům v jednotlivých předmětech školního vzdělávacího programu
- žáci jsou hodnoceni číselnou klasifikací, případně využitím slovního hodnocení podle pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků
- možnost náhradního termínu hodnocení - odložení závěrečné klasifikace dle termínu nástupu žáka do školy (za první pololetí může být žák neklasifikován z ČJ, ale v případě neklasifikování z ostatních předmětů – má odloženou klasifikaci do 31. 3.; nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za 2. pololetí bylo provedeno do konce září následujícího školního roku a po tu dobu navštěvuje žák nejbližší vyšší ročník, popřípadě znovu devátý)
- metody, hodnocení - respektování osobního tempa, možnost kopírování poznámek, upřednostňování ústního zkoušení s dopomocí vyučujícího a obrazových materiálů či jiných pomůcek, možnost opravy nevydařeného zkoušení, výhoda plánovaného zkoušení, časté ověřování pochopení zadaného úkolu, vyšší tolerance chyb v písemném projevu, tolerance agramatismů, používání jednoduchých jasných formulací při zadávání úkolů se zpětnou vazbou, případně individuálně znovu vysvětlit zadání, výkony neporovnávat s výkony ostatních žáků, ocenění snahy a aktivity, pochvala i za dílčí úspěchy, mírnější číselná klasifikace s ohledem na jazykovou bariéru, opakování a prověřování učiva po kratších celcích, úlohy omezovat obsahem, tolerance horší výslovnosti, pobídky k opakování slov se správnou výslovností, rozvoj slovní zásoby pomocí obrázků, básniček apod.

e) Opatření k přijímacímu řízení žáků – cizinců

- podpůrné opatření formou prodloužené časové dotace na zpracování přijímacích testů na základě doporučení školského poradenského zařízení

f) Spolupráce s NIDV

- v rámci nabídky NIDV je možné pro práci s žáky s OMJ bez státní příslušnosti ČR využívat tyto bezplatné služby:
 - adaptační koordinátor na dobu 2 - 3 týdnů
 - tlumočnick na jednání s rodiči
 - překladatel tiskopisů (bez razítka) – Školní řád, souhlas rodičů apod.
 - informační semináře pro rodiče

g) Vyučující mohou využívat stránky informující o práci s žáky s OMJ

- www.cizinci.nidv.cz
- www.inkluzevpraxi.cz
- odborná rada: www.sklenarova@nidv.cz

h) Informovat rodiče žáků s OMJ, kde hledat pomoc

- Centrum na podporu integrace cizinců pro Plzeňský kraj - Americká 8/39, Plzeň

Cílová skupina: státní příslušníci třetích zemí (tj. mimo země EU) oprávněně pobývajících na území ČR a osoby, kterým byla udělena mezinárodní ochrana (doplňková ochrana či azyl)

Centrum poskytuje:

- sociální a právní poradenství
- realizuje kurzy českého jazyka – zdarma (rodiče se dostaví se žákem a vezmou si doklad o pobytu)
- klientům je k dispozici internetové pracoviště vybavené počítačem
- sociokulturní kurzy, ...

Poznámka: postup školy při přijímání a vzdělávání žáků cizinců – běženců z Ukrajiny bude reflektovat na aktuálně platné metodické pokyny a komentáře k zákonu Lex Ukrajina pro oblast regionálního školství.